

Macrofaunanieuwsmail 11, 22 maart 2001

Na een (kort) maandje overgeslagen te hebben wegens weinig kopij hier weer een vers van de pers nieuwsbrief. Hopelijk werkt het weer aanstekelijk zodat de kopij voor april binnenkort mijn postvakje blokkeert. Na een melding in de WEW nieuwsbrief hebben we er weer een aantal nieuwe lezers bij. Voor degenen die de WEW niet kennen: het is de werkgroep ecologisch waterbeheer waaronder allerlei subgroepen zich bezighouden met het wel en wee van de ecologie van de verschillende wateren. Ze proberen minstens 2 maal per jaar een nieuwsbrief uit te geven, ook verschijnt er regelmatig een themanummer opgesteld door een van de subgroepen. Je kunt je opgeven voor de WEW bij de secretaris:

Dwight de Vries,
Walstraat 8
8011 NT Zwolle

Momenteel zijn de volgende subgroepen operationeel: Toegepaste Aquatische Ecologie in de praktijk van het beheer (TAP), subgroep sloten, subgroep beekherstel en de al eerder genoemde werkgroep standaardisatie macro-invertebraten methoden en analyse (WSMMA). Als je je snel opgeeft kun je wellicht nog meedoen aan de algemene ledenvergadering op 11 april a.s. waarin o.a. over toekomstplannen gepraat gaat worden.

Genoeg van de redactie, nu de lezer aan het woord:

Zeer zeldzame worm gevonden bij waterschap Regge en Dinkel

door Eveline Broos: J.J.E.M.Broos@wrd.nl

Rhyacodrilus falciformis (Tubificidae zonder haren)

vindplaats: Bronbeek Tankenberg-West (mp. 14.209) Datum: 20-10-1994

Bronbeek Hoge Venterink (mp.15.210) Datum: najaar 2000

Project: Ecologisch meetnet water

De worm *Rhyacodrilus falciformis* is zeer zeldzaam in Nederland (bron. W.E.W-tap, Werkgroep zeldzaamheid).

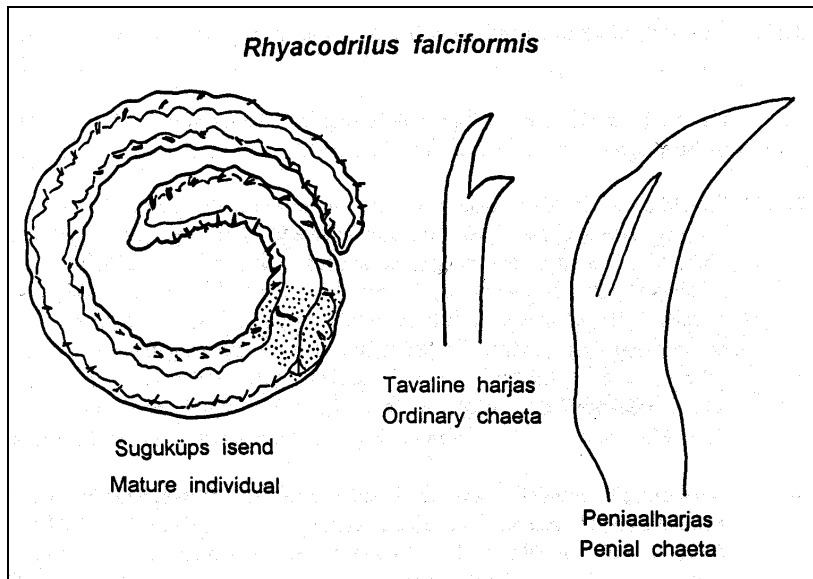
Volgens Ton van Haaren die een artikel aan het schrijven is over o.a. deze worm is dit de tweede vindplaats in Nederland. De worm is voor het eerst in 1994 aangetroffen in de inundatiezone van de Rijn (Blauwe kamer).

Deze worm is ook nieuw voor de dataset van Waterschap Regge en Dinkel.

Eerste vondst: verzameld door Bert Knol, gedetermineerd door Eveline Broos, gecontroleerd door P.Verdonchot Tweede vondst verzameld en gedetermineerd door Tjeerd-Harm van den Hoek

Beschrijving van de soort (Timm, T.)

- Geen haren in de dorsale bundels
- Dorsale en ventrale borstels gelijk van vorm en lengte, gem. 3 per bundel.
- De bovenste tand van de borstel ongeveer een factor twee langer, echter niet dikker dan de onderste tand.
- Grote sikkelvormige penial chaeta op segment 11 (zie figuur)
- Lengte worm 8 a 10 mm
-

Figuur 1: *Rhyacodrilus falciformis* (uit *A guide to the Estonian Annelida*, Timm, T. 1999)

Autecologie

Rhyacodrilus falciformis is een soort van grondwater. Onze vondst in de bronbeek met opwellend grondwater is dus goed te verklaren.

In fresh water: in ground water, in springs, sometimes in wet soil (Timm, 1999).

Voor meer informatie verwijst ik naar het werk van Ton van Haaren wat binnenkort waarschijnlijk uit zal komen.

Dan een berichtje van **Wetterskip Fryslan**

In het jaar 2000 is het meetnet in Friesland drastisch veranderd er zijn meer biologische monterpunten buiten de natuurgebieden geselecteerd. Door deze verandering zijn er voor Friesland veel nieuwe soorten aangetroffen.

* De vlokreeft *Dikerogammarus villosus* is ook in Friesland gearriveerd en wel in het Van Harinxmakanaal (Kiestierzyl), Prinses Margrietkanaal en in Morra (Fluessen). Allen boezemwateren.

* In het van Harinxmakanaal is ook *Corophium curvispinum* aangetroffen.

* De slak *Theodoxus fluviatilis* is aangeroffen in Morra (Fluessen). In Friesland is deze slak alleen in 1989 en 1995 aangetroffen in de Harlingervaart (Grauwe kat).

* Het aasgarnaaltje *Palaemonetes varians* is ook nieuw voor Friesland en komt in wat zwakere brakke gebieden voor dus misschien niet verwonderlijk dat wij deze in de Zuider EE te Anjum aantreffen.

* In Poldersloot Sopsum troffen we de vrij zeldzame kever *Hydrovatus cuspidatus* aan.

Meer informatie bij Minke de Vries: m.e.m.de.vries@wetterskipfryslan.nl

Op de cursus Simuliidae (erg goed georganiseerd trouwens) kwamen nog wat ideetjes naar boven voor de macrofaunanieuwsmail. Zo werd geopperd de notulen van de hydrobiologische overleggen aan te leveren zodat daar items uitgehaald kunnen worden of ze in zijn geheel als bijlage bij de nieuwsmail in te sluiten. Naar mijn weten zijn er momenteel drie groepjes die zich met macrofaanaoverleg bezig houden: de mensen van pleistocene gronden, holocene gronden en een RIWA/RIZA groep met mensen die met Maas en Rijn te maken hebben. Daarnaast zijn er nog een aantal werkgroepen actief: de werkgroep standaardisatie macro-invertebraten methoden en analyse (WSMMA) en de werkgroep zeldzaamheid beide vallend onder de subgroep TAP (Toegepast Aquatische Ecologie in de praktijk van het beheer) van de WEW (Werkgroep ecologisch waterbeheer). Ik heb gehoord van een groepje dat aan een veldformulier gaat werken en jullie weten vast nog wel meer.

Oproep aan allen die aan zo'n groep meedoen stuur de notulen door aan macrofauna@hotmail.com en geef je idee of je vindt dat de hele notulen (direct of na goekeuring??) opgenomen moeten worden of dat er krenten uit de pap worden gehaald voor in de nieuwsmail.

Resultaat van de cursus Simuliidae was overigens een soortenlijstje met 17 in Nederland gevonden soorten, in onderstaand tabelletje zie je wat waar ongeveer gevonden is:

soortnaam	vindplaats
Prosimulium hirtipes	Rijn bij Lobith
Stegopterna richteri	Rode Beek bij Brunssum
Simulium lundstromi	Gasterense Diep Drenthe en Vlootbeek Linne Limburg
Simulium cryophilum	Overijssel, Limburg
Simulium vernum ssp complex	8 locaties in Drenthe, Overijssel, Gelderland en Limburg
Simulium juctacrenobium	Rode beek Brunssum
Simulium dunfallense/urbanum	Overijssel
Simulium costatum	5 locaties in Gelderland en Limburg
Simulium angustipennis/velutinum	8 locaties in Gelderland, Brabant en Limburg
Simulium aureum	Loenense Beek
Simulium lineatum	Niers Limburg
Simulium equinum	5 locaties in Gelderland, Overijssel, Brabant en Limburg
Simulium erythrocephalum	13 locaties in Drenthe, Overijssel, Gelderland, Limburg, Brabant
Simulium intermedium	2 locaties in Twente
Simulium ornatum groep	24 locaties in Overijssel, Gelderland, Brabant, Limburg
Simulium morsitans	7 locaties in Drenthe en Limburg

Uit de notulen van de WSMMA:

Goed om te hebben:

- Jürgen Schwoerbel, Methoden der Hydrobiologie, Süßwasser biologie, 4 Aulage, Gustav Fisher Verlag, Stuttgart Jena, ISBN 3-8252-0979-2
- Harry Smit & Henk van der Hammen, Atlas van de Nederlandse watermijten (acari: Hydracarina), Nederlands Faunistische Mededelingen 13-2000, ISSN 0169-2453

Heb je **Hydrobiologia** in de bieb staan? Kijk dan eens in volume 422/423 van 1 april 2000 (geen grap), dit zijn de proceedings van de Internationale conferentie "Assessing the Ecological Integrity of Running Waters" gehouden in Wenen, 9-11 nov. 1998. Hierin worden verschillende beoordelingsmethoden naast elkaar gezet, er staat veel macrofauna in. Also available electronically via <http://www.kluweronline.nl>

Gebruiken jullie **Neseman** al voor de **bloedzuigers**??? Op zich een heel mooi boekje maar..... de sleutel is af en toe erg ingewikkeld, de vraag is of jullie ervaringen met dit determinatiewerk willen mailen aan Barend van Maanen B.van_Maanen@zl.nl die samen met Rienk Geene van AquaSense voor de WSMMA een determinatielijst voor macrofauna in Nederland aan het opstellen is. Ze zijn nu commentaren aan het verzamelen bij de verschillende werken dus alle opmerkingen en aanmerkingen op literatuur graag doorgeven aan Barend. Voorbeeld: soorten die wel in NL voorkomen maar niet in bepaalde boeken staan, welke werkjes gebruik je daarvoor.